

Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid den 8 april 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Karin Ernlund anför följande.

Ärendet

Staden har fått *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)* på remiss från Utbildningsdepartementet. I utredningen konstateras att sfi har genomgått ett antal förändringar under åren och att dessa förändringar har skapat ett lapptäcke av regelverk, istället för att bidra till ett sammanhållet arbetssätt och förhållningssätt inom sfi. Syftet med utredningen har därför varit att stärka kvaliteten inom sfi genom ett antal förslag och bedömningar som tillsammans ska leda till en helhet och bidra till ökad likvärdighet.

I utredningen presenteras ett antal förslag, bedömningar och rekommendationer som tillsammans ska bilda en helhet och bidra till stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk. De förslag som presenteras rör:

- Styrning och ansvarsfördelning,
- Kommunalt språkansvar – KSA,
- Vägledning och studieplanering,
- Fastställd kurstid och verksamhetspoäng i sfi,
- Digitala studieformer,
- Mer jämställda villkor genom vuxenutbildning, och
- Kompetens.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och arbetsmarknadsnämnden.

Stadsledningskontoret välkomnar i huvudsak utredningens förslag men avstyrker förslaget om särskilda kurskoder för sfi på distans. Vad gäller förslagen om ett kommunalt språkansvar anser stadsledningskontoret att det är intressant och ambitiöst men i utredningsförslaget kraftigt underfinansierat.

Arbetsmarknadsnämnden ser positivt på stora delar av utredningen och instämmer i behovet av åtgärder för bättre kvalitet, likvärdighet och genomströmning inom sfi.

Det finns dock vissa förslag som är kraftigt kostnadsdrivande eller behöver justeras för att möta elevernas verklighet eller för att inte orsaka en ökad administrativ börda i onödan, enligt arbetsmarknadsnämnden.

Mina synpunkter

Det svenska språket är en nyckel för att lyckas i etableringen på den svenska arbetsmarknaden. I Stockholms stad ser vi svenska för invandrare (sfi) och annan vuxenutbildning inom komvux som centrala verktyg i arbetet för en hållbar och snabb integration. Den grönbå majoriteten har exempelvis från det senaste årsskiftet sett till att alla yrkesutbildningar inom komvux kan läsas som kombinationsutbildningar där svenska språket och yrkeskurser läses gemensamt och integrerat med varandra. I vår senaste upphandling av vuxenutbildning har vi också förändrat ersättningsmodellen till våra anordnare så att en del av ersättningen utgår efter resultat – en modell som kan utvecklas vidare i det nationella reformarbetet.

Utredningen som här är på remiss föreslår ett antal åtgärder som vi i staden delvis arbetat med under ett antal år. Stärkt fokus på progression, individuella studieplaner, harmonisering av sfi och övrig komvux, samt ambitionshöjning för sfi-lärares behörighet är alla delar som jag välkomnar och där vi redan idag jobbar med att förstärka stadens befintliga arbete.

Förslagen om ett kommunalt språkansvar (KSA) är intressant och är delvis i linje med hur vi i Stockholms stad arbetar för att nå fler personer som idag saknar svenska språket eller anknytning till det svenska samhället, exempelvis med så kallade stadsdelsmammor. Det som är positivt med förslaget om KSA är att det ger kommunen mandat att förstärka det uppsökande arbetet och genomföra en mer holistisk studieplanering tillsammans med exempelvis Arbetsförmedlingen.

Jag anser att möjligheten att studera i en annan kommun än hemkommunen behöver förtydligas i sin tillämpning för att det ska bli genomförbart. Dessutom måste förslagen i utredningen harmoniera med regeringens planerade förändringar kring dimensionering och planering av gymnasial komvux.

Vad gäller både förslaget om KSA som förslaget om utökad kartläggning och mer individuellt stöd till elever vill jag framhålla det som stadsledningskontoret påpekar, d.v.s att kostnaderna för dessa uppdrag inte är finansierade i förslaget. För en kommun som Stockholms stad räcker inte en heltidstjänst för att hantera det utökade uppdrag som föreslås i utredning. Detta behöver tas i beaktande vid fortsatt beredning av förslagen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 17 mars 2021

KARIN ERNLUND

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. SOU 2020 66 - Samverkande krafter – för stärkt likvärdighet och kvalitet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förslaget
2. Därutöver vill vi anföra följande:

Skolinspektionen ska göra regelbundna och oanmälda kontroller för att kvalitetssäkra att de studier som utförs på komvux håller en tillräcklig hög nivå. Den utredning som nu presenteras visar på stora brister inom SFI-utbildningen. Dålig uppföljning, brist på tydliga förväntningar och krav på sfi-studerande är några exempel där det har brustit. Grundstenen för att komma in i det svenska samhället är just goda kunskaper i det svenska språket, därför är SFI-undervisningen mycket viktig för integrationen. Utredningen tar upp en antal åtgärder som vi ställer oss positiva till och de är ett bra steg på vägen mot ett effektivare SFI där fler lär sig svenska i tal och skrift.

Det är ingen överdrift att påstå att fler delar inom skolan befinner sig i en djup och allvarlig kris. Det handlar oftast inte om brist på ekonomiska resurser utan hur undervisningen utformas. Vi anser att distansstudier enbart ska erbjudas i extraordinära fall likt den pandemi vi nu ser. Utbildning på plats i skolans lokaler för alla studerande är det som ska vara huvudregeln. Strävan efter en allsidig social elevsammansättning för komvux är inget som hjälper elever att tillgodogöra sig undervisningen. Fokus inom SFI:n ska vara en bra utbildningstruktur, tydliga krav på den studerande och regelbundna uppföljningar.

Remissammanställning

Ärendet

Staden har fått *Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)* på remiss från Utbildningsdepartementet.

År 2018 tillsattes en utredning med uppdrag att utreda behovet av förändringar för att öka kvalitet och likvärdighet inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sfi i kombination med annan utbildning. I utredningen konstateras att sfi har genomgått ett antal förändringar under åren och att dessa förändringar har skapat ett lapptäcke av regelverk, istället för att bidra till ett sammanhållet arbetssätt och förhållningssätt inom sfi. Syftet med utredningen har därför varit att stärka kvaliteten inom sfi genom ett antal förslag och bedömningar som tillsammans ska leda till en helhet och bidra till ökad likvärdighet.

I utredningen presenteras ett antal förslag, bedömningar och rekommendationer som tillsammans ska bilda en helhet och bidra till stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk. De förslag som presenteras rör:

- Styrning och ansvarsfördelning,
- Kommunalt språkansvar – KSA,
- Vägledning och studieplanering,
- Fastställd kurstid och verksamhetspoäng i sfi,
- Digitala studieformer,
- Mer jämställda villkor genom vuxenutbildning, och
- Kompetens.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och arbetsmarknadsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad bedriver sitt arbete rörande vuxenutbildning och svenska för invandrare med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.1 *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort*. Svenska för invandrare (sfi) och komvux är en central del i att åstadkomma en hållbar integration.

Stadsledningskontoret välkomnar den översyn av sfi som utredningen innebär. Ambitionen att presentera förslag och rekommendationer som tillsammans bildar en helhet är positiv. Stadsledningskontoret delar även uppfattningen om behovet av åtgärder för att komma till rätta med de utmaningar som finns gällande kvalitet, likvärdighet samt genomströmningen inom sfi. De områden inom vilka förslag presenteras är relevanta, det finns dock stora risker att vissa av förslagen kommer att innebära kostnadsökningar inom den kommunala sfären. Det finns därför ett fortsatt behov av att se över detaljerna i ett antal av de lämnade förslagen.

Styrning och ansvarsfördelning

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till utredningens förslag om utökade uppdrag till Skolverket och Skolinspektionen. Upphandling är ett komplext område som påverkar flera olika delar av vuxenutbildningen och förvaltningen anser liksom utredningen att ett stöd-material framtaget av Skolverket och Upphandlingsmyndigheten skulle kunna bidra till ökad beställarkompetens.

Stadsledningskontoret ställer sig även positivt till de förslag som syftar till att förbättra de statistiska underlagen och höja kvaliteten i räkenskapssammandraget. Utöver den statistikinsamling som görs idag finns även ett behov av att i högre utsträckning kunna samköra uppgifter från Arbetsförmedlingen med kommunens uppgifter om studerande inom sfi.

Stadsledningskontoret vill vidare påpeka att även uppgifter om övriga inskrivna på Arbetsförmedlingen som studerar inom sfi bör lämnas till kommunen, för att förbättra uppföljningen och samverkan kring dessa individer. För att överlämnandet av personuppgifter ska kunna ske på ett rättssäkert och handläggbarvänligt sätt krävs ett nationellt system som möjliggör detta.

Stadsledningskontoret ställer sig negativt till förslaget om att införa särskilda kurskoder för sfi på distans och anser att detta skulle kunna leda till ökad administration. Att införa särskilda kurskoder för sfi på distans avviker dessutom från rapporteringen av distansstudier inom övriga komvux, vilket bör undvikas för att inte skapa särlösningar för sfi. De förslag som lämnas i utredningens senare kapitel, med fokus på digitala studieformer och verksamhetspoäng inom sfi, bidrar med förtydliganden av distansstudier som skulle göra det möjligt att bättre följa upp dessa kurser utan att särskilda kurskoder införs.

Kommunalt språkansvar – KSA

Förslaget om ett kommunalt språkansvar är intressant och ambitiöst, och skulle kunna utgöra en god grund för ökad genomströmning inom sfi. Förslaget om införande av KSA är dock mycket omfattande och skulle innebära kraftigt ökade kostnader för kommunen. Stadsledningskontoret anser att utredningens kostnadsberäkning med motsvarande en heltidstjänst för uppdraget, för de kommuner som tar emot flest nyanlända, är kraftigt underfinansierat. Vid ett eventuellt införande av ett kommunalt språkansvar skulle ett antal delar i utredningens förslag behöva förtydligas, så som till exempel ambitionsnivå och organisation för genomförande.

Stadsledningskontoret instämmer i utredningens bedömning av behovet av att införa en tydligare reglering av studietiden för sfi. Tidsgränsen på fyra år behöver dock ses över och i högre grad individanpassas då det finns en långtgående rätt till grundläggande och behörighetsgivande utbildning. Det vore problematiskt om en individ som påbörjar sfi på studieväg 1 ska ha samma tidsram för att nå målsättningen som en individ som påbörjar sina sfi-studier på studieväg 3. Hänsyn behöver även tas till individens möjlighet till försörjning under studietiden och ramtiden på fyra år får inte motverka möjligheten till egen försörjning.

Enligt utredningen är ett av syftena med KSA att ge kommunerna bättre kunskap om målgruppen, för att på så sätt även kunna anpassa utbildningsutbudet till behoven hos de studerande inom sfi. Kombinationsutbildningar som kombinerar eller integrerar sfi med yrkesutbildning har visat sig leda till goda resultat, men innebär på kort sikt ökade kostnader för kommunen då dessa utbildningar förutom ett tvåläraarsystem i undervisningen ofta även innefattar ett utökat stöd till eleven som inte vanligtvis finns inom vuxenutbildningen. Särskilt personer med en kort tidigare utbildningsbakgrund tenderar att ha behov av ett utökat stöd för att kunna tillgodogöra sig insatserna och stärka sin ställning på arbetsmarknaden. På längre sikt finns betydande samhällsekonomiska vinster, liksom vinster för individen, men förvaltningen anser att kommunerna bör kompenseras för de på kortare sikt förhöjda kostnaderna om utredningens förslag även leder till ökade förväntningar på kommunerna gällande utveckling av insatser.

Vägledning och studieplanering

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till förslaget om att införa en litteracitetskartläggning för alla nybörjare inom sfi. Förslaget skulle kunna förtydligas med bland annat riktlinjer

för om kartläggningen ska göras inför studier eller i samband med utbildningsstart på skolan, och med riktlinjer för antalet timmar eller verksamhetspoäng som en sådan kartläggning bör omfatta.

Stadsledningskontoret ställer sig även bakom utredningens förslag om att den individuella studieplanen bör följa med eleven vid byte av skolenhet, men konstaterar att tydlighet behövs kring hur studieplanen samt information om genomförda kartläggningar ska överföras.

Utredningen föreslår även att den individuella studieplanen bör innehålla en individuell progressionsplanering som görs av läraren. Stadsledningskontoret konstaterar att progressionsplanering redan idag ingår i lärarnas arbetsuppgifter och ser en risk för att förslaget skulle öka den administrativa bördan på lärare ytterligare.

Fastställd kurs tid och verksamhetspoäng i sfi

Stadsledningskontoret välkomnar utredningens förslag om att tydligare reglera kurs tid och verksamhetspoäng inom sfi, vilket bidrar till att sfi ytterligare harmoniseras med övriga komvux. Stadsledningskontoret ställer sig även positivt till att verksamhetspoäng inom sfi räknas på samma sätt som inom övriga komvux (20 timmar per vecka motsvarar heltid) men anser att det skulle vara positivt om även garanterad undervisningstid reglerades på samma sätt inom sfi och övriga komvux.

Digitala studieformer

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till utredningens förslag om att tydligare definiera och reglera undervisning på distans genom verksamhetspoäng, samt förslaget om att införa krav på regelbunden direktkontakt med lärare.

För personer med en kort tidigare utbildningsbakgrund är närstudier att föredra, men digital undervisning fungerar ofta väl för studievana elever med god datavana. Stadsledningskontoret anser därför att dessa elevers möjlighet att välja distansstudier inte bör begränsas i den utsträckning som utredningen föreslår, utan att fokus istället bör ligga på att utveckla digitala undervisningsformer.

Mer jämställda villkor genom vuxenutbildning

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till utredningens förslag om att ge Länsstyrelserna, Arbetsförmedlingen, SKR och Skolverket i uppdrag att inventera och utvärdera verksamheter och insatser som riktar sig till kortutbildade kvinnor och män i syfte att utveckla insatser för målgruppen.

Kompetens

Stadsledningskontoret ser positivt på förslagen om höjda krav på behörighet för lärare inom sfi, men konstaterar i likhet med utredningen att en sådan ambitionshöjning bör ske successivt och kombineras med kompetenshöjande insatser. Förvaltningen instämmer även i behovet av utökade resurser för forskning kring vuxnas lärande och ser positivt på utredningens fokus på att utveckla den verksamhetsnära forskningen för ökad kvalitet inom vuxenutbildningen.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 februari 2021 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD), bilaga 1.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar utredningens översyn av sfi och ambitionen att presentera förslag och rekommendationer som tillsammans bildar en helhet.

Förvaltningen instämmer i behovet av åtgärder för att komma tillrätta med utmaningar kopplade till kvalitet, likvärdighet och genomströmning inom sfi.

De huvudområden som presenteras är relevanta för att åtgärda utmaningarna inom sfi, men förvaltningen ser risker med att vissa av förslagen kommer att vara kostnadsdrivande för kommunen och anser att det finns behov av att se över detaljerna i ett antal förslag.

Styrning och ansvarsfördelning

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på utredningens förslag om utökade uppdrag till Skolverket och Skolinspektionen. Att Skolinspektionen får i uppdrag att genomföra tillsyn även på verksamhetsnivå skulle bidra till ökad likvärdighet över landet och bättre underlag för jämförelser mellan kommuner. Upphandling är ett komplext område som påverkar flera olika delar av vuxenutbildningen och förvaltningen anser liksom utredningen att ett stödmaterial framtaget av Skolverket och Upphandlingsmyndigheten skulle kunna bidra till ökad beställarkompetens. En väl genomförd upphandling ger förutsättningar för ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser även mycket positivt på de förslag som syftar till att förbättra de statistiska underlagen och höja kvaliteten i räkenskapssammandraget. Kostnadsjämförelser mellan kommuner har hittills varit svåra att göra då underlagen inte har varit helt tillförlitliga.

Utöver den statistikinsamling som görs idag ser arbetsmarknadsförvaltningen även ett behov av att i högre utsträckning kunna samköra uppgifter från Arbetsförmedlingen med kommunens uppgifter om studerande inom sfi. I utredningens PM från juni 2019 framförs ett förslag om att Arbetsförmedlingen bör överlämna uppgifter om personer som omfattas av utbildningsplikt till kommunen.

Förvaltningen anser att även uppgifter om övriga inskrivna på Arbetsförmedlingen som studerar inom sfi bör lämnas till kommunen, för att förbättra uppföljningen och samverkan kring dessa individer. För att överlämnandet av personuppgifter ska kunna ske på ett rättssäkert och handläggarvänligt sätt krävs ett nationellt system som möjliggör detta. Detta saknas idag och arbetsmarknadsförvaltningen vill lyfta behovet av att utreda förutsättningarna för att införa ett sådant system i syfte att säkerställa ett fungerande samarbete kring individuppföljning mellan kommuner och Arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknadsförvaltningen avstyrker förslaget om att införa särskilda kurskoder för sfi på distans och anser att detta skulle kunna leda till ökad administration. Att införa särskilda kurskoder för sfi på distans avviker dessutom från rapporteringen av distansstudier inom övriga komvux, vilket förvaltningen anser att bör undvikas för att inte skapa särlösningar för sfi. Problematiken med att utbildning på distans inte har kunnat redovisas och följas upp tidigare har till stor del grundat sig på avsaknaden av en tydlig definition och reglering av distansstudier. De förslag som läggs i utredningens senare kapitel, med fokus på digitala studieförmer och verksamhetspoäng inom sfi, bidrar med förtydliganden av distansstudier som skulle göra det möjligt att bättre följa upp dessa kurser utan att särskilda kurskoder införs.

Kommunalt språkansvar – KSA

Förslaget om ett kommunalt språkansvar är intressant och ambitiöst, och skulle kunna utgöra en god grund för ökad genomströmning inom sfi. Ett utökat uppsökande arbete och ett mer proaktivt arbete för att förhindra avbrott skulle vara värdefullt för individen, liksom även en utökad samverkan mellan myndigheter och förvaltningar inom kommunen som på olika sätt är involverade i individens planering.

Förslaget om införandet av KSA är dock mycket omfattande och skulle innebära kraftigt ökade kostnader för kommunen. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att utredningens kostnadsberäkning med motsvarande en heltidstjänst för uppdraget, för de kommuner som tar emot flest nyanlända, är kraftigt underfinansierat. Vid ett eventuellt införande av ett kommunalt språkansvar skulle ett antal delar i utredningens förslag behöva förtydligas, så som till

exempel ambitionsnivå och organisation för genomförande. Enligt utredningens förslag ska Skolverket få i uppdrag att utfärda föreskrifter om handlingsplanen för KSA och arbetsmarknadsförvaltningen vill lyfta vikten av att dessa föreskrifter tydliggör uppdraget så att arbetet med KSA kan utföras på ett likvärdigt sätt över hela landet.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i utredningens bedömning av behovet av att införa en tydligare reglering av studietiden för sfi. Arbetsmarknadsförvaltningen anser dock att tidsgränsen på fyra år behöver ses över och i högre grad individanpassas då det finns en långtgående rätt till grundläggande och behörighetsgivande utbildning. Förvaltningen ser det som problematiskt att en individ som påbörjar sfi på studieväg 1 ska ha samma tidsram för att nå målsättningen som en individ som påbörjar sina sfi-studier på studieväg 3. Hänsyn behöver även tas till individens möjlighet till försörjning under studietiden och ramtiden på fyra år får inte motverka möjligheten till egen försörjning.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det behov som utredningen ser av att tidsbegränsa rätten att studera sfi också kommer att gynnas av införandet av verksamhetspoäng och fastställda kurstider, samt av ett generellt ökat fokus på progression och målsättning.

Enligt utredningen är ett av syftena med KSA att ge kommunerna bättre kunskap om målgruppen, för att på så sätt även kunna anpassa utbildningsutbudet till behoven hos de studerande inom sfi. Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i behovet av att kontinuerligt utveckla sfi-utbildningar som kan kombineras med yrkeskunskaper och andra aktiviteter, men vill i sammanhanget även lyfta de kostnader som detta innebär.

Kombinationsutbildningar som kombinerar eller integrerar sfi med yrkesutbildning har visat sig leda till goda resultat, men innebär på kort sikt ökade kostnader för kommunen då dessa utbildningar förutom ett tvåläraresystem i undervisningen ofta även innefattar ett utökat stöd till eleven som inte vanligtvis finns inom vuxenutbildningen. Särskilt personer med en kort tidigare utbildningsbakgrund tenderar att ha behov av ett utökat stöd för att kunna tillgodöra sig insatserna och stärka sin ställning på arbetsmarknaden. På längre sikt finns betydande samhällsekonomiska vinster, liksom vinster för individen, men förvaltningen anser att kommunerna bör kompenseras för de på kortare sikt förhöjda kostnaderna om utredningens förslag även leder till ökade förväntningar på kommunerna gällande utveckling av insatser.

Gällande förslaget om utökade möjligheter till studier i annan kommun än hemkommunen ser arbetsmarknadsförvaltningen en risk för ett ökat antal elever som söker sig till storstadskommunerna, där utbildningsutbudet ofta är bredare än i mindre kommuner. Om förslaget införs anser arbetsmarknadsförvaltningen att det behöver förtydligas hur denna rätt ska tillämpas och vilka personliga skäl som kan ligga till grund för studier i annan kommun.

Vägledning och studieplanering

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på förslaget om att införa en litteracitetskartläggning för alla nybörjare inom sfi. Utredningen framför att kartläggningen med fördel kan genomföras inom ramen för en orienteringskurs och ser positivt på att flera olika professioner samarbetar kring individen. Samtidigt skriver utredningen i sin konsekvensbedömning att tiden för kartläggning beräknas till 60 minuter per elev, vilket skulle göra det svårt för flera olika professioner att tillsammans med en tolk hinna arbeta med eleven. Förslaget skulle därför kunna förtydligas med bland annat riktlinjer för om kartläggningen ska göras inför studier eller i samband med utbildningsstart på skolan, och med riktlinjer för antalet timmar eller verksamhetspoäng som en sådan kartläggning bör omfatta.

Utredningen ställer sig även bakom Valideringsdelegationens förslag om att införa en inledande kartläggning. Arbetsmarknadsförvaltningen noterar att införandet av ytterligare kartläggningar ställer än högre krav på att genomförda kartläggningar används som underlag i individens vidare planering, för att undvika dubbelarbete och att individen tvingas genomgå ett stort antal liknande kartläggningar.

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag om att den individuella studieplanen bör följa med eleven vid byte av skolenhet, men konstaterar att tydlighet behövs kring hur studieplanen samt information om genomförda kartläggningar ska överföras. Idag saknas ett

nationellt system som möjliggör en smidig och rättssäker överföring mellan såväl skolenheter som kommuner.

Utredningen föreslår även att den individuella studieplanen bör innehålla en individuell progressionsplanering som görs av läraren. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en sådan progressionsplanering skulle kunna vara ett bra underlag till exempel vid byte av skolenhet för att ge mottagande lärare information om elevens progression, och att riktlinjer från Skolverket för utformningen av planeringen skulle vara positivt vid ett eventuellt införande. Samtidigt konstaterar förvaltningen, liksom utredningen, att progressionsplanering redan idag ingår i lärarens arbetsuppgifter och ser en risk för att förslaget skulle öka den administrativa bördan på lärare ytterligare.

Fastställd kurstid och verksamhetspoäng i sfi

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar utredningens förslag om att tydligare reglera kurstid och verksamhetspoäng inom sfi, vilket bidrar till att sfi ytterligare harmoniseras med övriga komvux. Likvärdiga schablontimmar och verksamhetspoäng över hela landet ger även bättre förutsättningar för likvärdighet mellan kommuner, samt för nationella uppföljningar och jämförelser.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positivt till att verksamhetspoäng inom sfi räknas på samma sätt som inom övriga komvux (20 timmar per vecka motsvarar heltid) men anser att det skulle vara positivt om även garanterad undervisningstid reglerades på samma sätt inom sfi och övriga komvux. Detta skulle underlätta bland annat vid planering och undervisning av utbildningar som integrerar sfi med andra kurser inom komvux. Förvaltningen noterar också att utredningens beräkning av antalet timmar på de olika studievägarna skiljer sig från antalet timmar som erbjuds inom Stockholms stad idag. Särskilt stor är skillnaden på studieväg ett, där utredningens förslag på antal timmar och poäng kraftigt understiger antalet timmar som Stockholms stad idag erbjuder.

Digitala studieformer

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positivt till utredningens förslag om att tydligare definiera och reglera undervisning på distans genom verksamhetspoäng, samt förslaget om att införa krav på regelbunden direktkontakt med lärare.

Den pågående pandemin har medfört en stor omställning i arbetsmarknadsförvaltningens arbete med distans- och fjärrstudier. Detta omställningsarbete har också visat på de olika förutsättningar som olika elevgrupper har att studera på distans, och arbetsmarknadsförvaltningen anser därför att utredningens förslag om en mer restriktiv hållning till distansundervisning bör nyanseras. För personer med en kort tidigare utbildningsbakgrund är närstudier att föredra, men digital undervisning fungerar ofta väl för studievana elever med god datavana. Förvaltningen anser därför att dessa elevers möjlighet att välja distansstudier inte bör begränsas i den utsträckning som utredningen föreslår, utan att fokus istället bör ligga på att utveckla digitala undervisningsformer. Till exempel skulle former för *blended learning* kunna utvecklas, då lärdomar från det senaste året har visat på att studier som åtminstone delvis sker på distans kan öka möjligheterna att delta i sfi för personer som annars inte skulle ha förutsättningar för detta.

Mer jämställda villkor genom vuxenutbildning

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på utredningens förslag om att ge Länsstyrelserna, Arbetsförmedlingen, SKR och Skolverket i uppdrag att inventera och utvärdera verksamheter och insatser som riktar sig till kortutbildade kvinnor och män i syfte att utveckla insatser för målgruppen.

Kompetens

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på förslagen om höjda krav på behörighet för lärare inom sfi, men konstaterar i likhet med utredningen att en sådan ambitionshöjning bör ske successivt och kombineras med kompetenshöjande insatser. Förvaltningen instämmer även i behovet av utökade resurser för forskning kring vuxnas lärande och ser positivt på utredningens fokus på att utveckla den verksamhetsnära forskningen för ökad kvalitet inom vuxenutbildningen.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

- Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
- Därutöver vill vi anföra följande:

Skolinspektionen ska göra regelbundna och oanmälda kontroller för att kvalitetssäkra att de studier som utförs på komvux håller en tillräcklig hög nivå. Den utredningen som nu presenteras visar på stora brister inom sfi-utbildningen. Dålig uppföljning och brist på tydliga förväntningar och krav på sfi-studerande är några exempel där det har brustit.

Den viktigaste grundstenen att komma in i det svenska samhället är just goda kunskaper i det svenska språket. Utredningen tar upp en antal åtgärder vi är positiva till och de är ett bra steg på vägen mot en mer effektivare sfi där fler lär sig svenska i tal och skrift.

Det är ingen överdrift att påstå att fler delar inom skolan befinner sig i en djup och allvarlig kris. Det handlar oftast inte om brist på ekonomiska resurser utan hur undervisningen utformas. Vi anser att distansstudier enbart ska erbjudas i extraordinära fall likt den pandemi vi nu ser. Annars är det utbildning på plats i skolans lokaler för alla studerande som ska gälla.

Att man strävar efter en allsidig social elevsammansättning för komvux är inget som hjälper någon elev som deltar i undervisningen. Fokus inom sfi ska vara en bra utbildningstruktur, tydliga krav på den studerande och regelbundna uppföljningar.